

TAK - Skaberværk i spejderhøjde

Det, du sidder med her, er et forløb, hvor I skal rundt i alle hjørner af skaberværket og mærke alt det, I er taknemmelige for. Forløbet inviterer til leg, samtale, krea og eftertænksomhed, når I skal undersøge, hvad I er taknemmelige for inden for emnerne lys, vand, planter, dyr, kroppen og kommunikation.

Forløbet indeholder seks dele. Hver del består af en lille intro, en aktivitet og en afsluttende taknemmelighedsøvelse. Materialet her indeholder flere forslag til aktiviteter. Alle aktiviteter er beskrevet nedenfor. I kan vælge det, der passer bedst til jeres aldersgruppe og den tid, I har til rådighed. I kan vælge en enkelt af de korte aktiviteter, så fungerer dette materiale som afslutningen på et møde. Eller I kan tage flere korte og de lange aktiviteter og på den måde bruge hele møder på materialet.

Den afsluttende øvelse går ud på, at I skal finde ud af, hvad I er taknemmelige for indenfor hver af de seks emner. I kan bruge den plakat, som er vedhæftet materialet. Print en plakat til hver af deltagerne eller lav en fælles plakat som gruppe.

Når vi hører ordet "skaberværk," tænker vi måske på det med de syv dage og Gud, der skabte det hele. At Gud skabte verden på syv dage er en myte fra Bibelen. En myte betyder, at det ikke er en videnskabelig historie, der vil forklare, *hvordan* Gud skabte verden, men at det er en fortælling om, *hvorfor* Gud skabte verden. Hver eneste gang Gud har skabt et eller andet, står der: "Gud så, at det var godt." Det fortæller os, at Gud ser hele verden og alle os mennesker som gode og gode nok. Gud ser ikke fejl og mangler i første omgang. Gud ser alt det gode. Der sker selvfølgelig også dårlige ting i verden, men verden er først og fremmest god. Det er Gud ikke i tvivl om, og det skal vi få øje på og fejre i dette forløb om skaberværket.

Hvis I har nogle spørgsmål, er I altid velkomne til at kontakte Louise fra DetMedGud på 22229424 eller louise.heldgaard@kfum-spejderne.dk

God fornøjelse

Lys

Intro

Det første element i skaberværket, I skal undersøge, er lys. I den bibelske fortælling er lys faktisk også det første, Gud skaber. Tal med deltagerne om, hvorfor lys er vigtigt.

Hvad er det bedste ved lys?

Hvordan er det, når der ikke er noget lys?

Aktiviteter

Tænd lys

10 minutter

Materialer: Fyrfadslys, et sikkert underlag og tændstikker

Øv jer i at tænde tændstikker og tænd lys.

Sæt evt fyrfadslysene, så de former et hjerte og tænk på nogen, I godt kan lide, mens I tænder lysene

Tændstikstafet

10 minutter

Materialer: Tændstikker og fyrfadslys

Alle deltagere står på en række og har én tændstik hver. Den første har en tændstikæske, og den sidste står ved et stearinlys. Den første skal tænde en tændstik og give ilden videre til den næstes tændstik. Ilden skal bevæge sig gennem rækken, så den sidste kan tænde lyset.

I kan lave flere hold, hvis man gerne vil have et konkurrenceelement.

Tænd bål

30 minutter

Materialer: Brænde, tændstikker, avispapir og et sikkert underlag

Øv jer i at opbygge og tænde et bål. Snit træspåner og hug pindebrænde. I kan tale om forskellige båltyper, og hvad de kan bruges til fx er pyramidebål godt til et lille lejrbaal, mens jægerild kan bruges til madlavning.

Hvis I er i tvivl om nogle af de forskellige båltyper, så kan I finde inspiration i bilaget.

Ildcirkel

20 minutter

Materialer: Sølvpapir, sprit, tændstikker og gamle lagner el.lign.

Lav en flad cirkel af sølvpapir. Læg en cirkel af gammelt stof, gerne i en bredde af 40-50 cm, der er vredet sammen til et løst tov, som lægges midt på sølvpapiret, så det ikke har kontakt med underlaget. Hæld sprit på stoffet, så det er gennemvædet. Sæt straks ild til det, inden det fordamper. I kan også prøve med petroleum. Hvor mange tør/kan stå i cirklen eller hoppe over ilden?

Samlet materiale - Skaberværket

OBS: Vær opmærksom på sikkerheden, og at deltagerne fx ikke har nylontøj på.

Afslutning: takkeplakat

10 minutter

Materialer: Udprintede takkeplakater og skriveredskaber

Nu skal der ro på deltagerne, og I skal have tid til at udfylde det felt på takkeplakaten, der handler om lys. Alle skal tænke på noget omkring lys, som de er taknemmelige for. Der er ikke nogle rigtige eller forkerte svar. Det kan være meget konkret, som fx en natlampe eller julelys, eller mere abstrakt, som ens venner, der lyser op i ens liv. Deltagerne skal have tid til at tegne eller skrive deres ting på plakaten. I kan hænge plakaterne op eller samle dem sammen, så de er klar igen til næste gang.

Du kan afslutte med at samle deltagerne og sige:

“Vi siger tak for lys og varme. I Bibelen er der en fortælling om, at Gud skabte verden, og lyset var det første, Gud skabte. Da Gud havde skabt lyset, så Gud, at det var godt. Det er vi helt enige i.”

I kan til sidst sige i kor: “Kære Gud, tak for lys”

Vand

Intro

Det andet element i skaberværket, I skal undersøge, er vand. Tal med deltagerne om, hvorfor vand er vigtigt.

Hvad er det bedste ved vand?

Hvordan er det, når der ikke er noget vand?

Aktiviteter

Vandstafet

10 minutter

Materialer: Plastikkopper og vand

Deltagerne får en kop hver og stiller sig på en række. De skal holde koppen i munden og må ikke bruge hænderne. Hæld vand i den første kop. Vandet skal nu hældes fra den ene til den anden kop ned gennem hele rækken. Hvor meget vand er der tilbage til sidst?

I kan lave flere hold, hvis man gerne vil have et konkurrenceelement.

Den tørre mund

10 minutter

Materialer: Kiks

Mærk, hvor tør munden kan blive, når I skal se, hvor mange kiks, I kan spise uden at drikke noget til.

Samlet materiale - Skaberværket

Rosiner og vindruer

10 minutter

Materialer: Rosiner og vindruer

Kig og smag på vindruer og rosiner og snak om, hvad forskellen på dem er, nemlig at de er tørrede og fyldt med væske. Udvid evt snakken til at ca halvdelen af en menneskekrop består af vand, og at vi uden vand ville ligne en rosin.

Planteforsøg

20 minutter

Materialer: Potter, jord, vand og frø. Alternativt: Vat og karse.

Plant blomsterfrø eller lignende i potter. I skal lave forsøg med at give nogle af potterne lidt eller ingen vand. Hvad tror I der sker? I kan også udvide forsøget til også at handle om det forrige element, lys, så nogle potter skal stå i mørke, og andre skal stå i lys.

Husk at markere potterne, så I kan huske, hvilke potter der har fået vand og lys.

Afslutning: Takkeplakat

10 minutter

Materialer: Udprintede takkeplakater og skriveredskaber

Nu skal der ro på deltagerne, og I skal have tid til at udfylde det felt på takkeplakaten, der handler om vand. Alle skal tænke på noget omkring vand, som de er taknemmelige for. Der er ikke nogle rigtige eller forkerte svar. Deltagerne skal have tid til at tegne eller skrive deres ting på plakaten. I kan hænge plakaterne op eller samle dem sammen, så de er klar igen til næste gang.

Du kan afslutte med at samle deltagerne og sige:

“Vi siger tak for vand. I Bibelen er der en fortælling om, at Gud skabte verden. Da Gud havde skabt vandet og givet vandet sin plads i havene, så Gud, at det var godt. Det er vi helt enige i.”

I kan til sidst sige i kor: “Kære Gud, tak for vand.”

Planter

Intro

Det tredje element i skaberværket, I skal undersøge, er planter. Tal med deltagerne om, hvorfor planter er vigtige.

Hvad er det bedste ved planter?

Hvordan er det, når der ikke er nogle planter?

Aktiviteter

Se planterne helt tæt på

10 minutter

Materialer: Lup og en eller anden form for plante

Samlet materiale - Skaberværket

Brug lup eller zoomfunktionen på et kamera til at se planter helt tæt på. Se, hvordan blade er forskellige, eller hvordan grøntsager, som vi kender godt, ser helt anderledes ud, når vi kommer meget tæt på.

Bladtegninger

20 minutter

Materialer: Papir, farveblyanter, blade, evt. lim.

Læg papiret over forskellige blade og tegn henover bladet med farveblyanter. Se, hvordan mønsteret kommer til syne, og hvor forskellige bladenes mønstre er. I kan også lime forskellige blade på papiret og lave kunstværker ud af det. Kan I fx kreere forskellige dyr ud af de forskellige blade?

Gendyrk

15 minutter

Materialer: Potter, jord, vand, afskårne ender af forårsløg eller porrer

Der er imponerende meget grokraft i planter - også i den del, vi tænker som affald. Hæld jord i potten og lav en lille fordybning, stik rodenden af porrer eller forårsløg ned, så toppen stadig kan ses. Husk at vande. Efter få dage vil enden gro op og blive et nyt forårsløg eller porre. OBS: Porren kan visne ud, og man kan tro, at der ikke kommer noget, men den er blot ved at lave et nyt løg og dermed en helt ny porre.

Sommerfugle med bladtryk

30 minutter

Materialer: Karton, blade, maling og pensler

Lav bladtryk ved at male på blade og trykke siden med malingen ned på papir eller karton. I kan lave sommerfugle, hvis I først tegner sommerfuglens krop og hoved og derefter med bladtryk laver flotte, farverige vinger til sommerfuglen.

Afslutning: Takkeplakat

10 minutter

Materialer: Udprintede takkeplakater og skriveredskaber

Nu skal der ro på deltagerne, og I skal have tid til at udfylde det felt på takkeplakaten, der handler om planter. Alle skal tænke på noget omkring planter, som de er taknemmelige for. Der er ikke nogle rigtige eller forkerte svar. Deltagerne skal have tid til at tegne eller skrive deres ting på plakaten. I kan hænge plakaterne op eller samle dem sammen, så de er klar igen til næste gang.

Du kan afslutte med at samle deltagerne og sige:

“Vi siger tak for alle planterne. I Bibelen er der en fortælling om, at Gud skabte verden. Da Gud havde skabt planterne, så Gud, at det var godt. Det er vi helt enige i.”

I kan til sidst sige i kor: “Kære Gud, tak for planter.”

Dyr

Intro

Det fjerde element i skaberværket, I skal undersøge, er dyr. Tal med deltagerne om, hvorfor dyr er vigtige.

Hvad er det bedste ved dyr?

Hvordan ville det være, hvis der slet ikke var nogle dyr?

Aktiviteter

Se små dyr helt tæt på

10 minutter

Materialer: Lup og en mulighed for at finde insekter, evt. plakat eller dug til artsbestemmelse, som I kan finde i bilaget.

Gå ud og find nogle insekter. Brug lup eller zoom funktionen på et kamera til at se insekterne helt tæt på. I kan evt. finde ud af, hvad I har fundet.

Insektvæddeløb

10 minutter

Materialer: Mulighed for at finde insekter og en væddeløbsbane, som kan tegnes på pap, papir eller ridses i jorden.

Gå ud og find nogle insekter. Hver deltager skal udvælge sig et insekt. Tegn en væddeløbsbane og se, hvilket insekt der først krydser målstregen.

Smag på insekter

10 minutter

Materialer: Spiselige insekter

Anskaf insekter, som er fødevarer godkendt til mennesker, og se, om I tør smage på dem. I kan evt riste dem over bål og give dem lidt salt, inden I sætter tænderne i dem.

Hør dyrene

20 minutter

Materialer: Adgang til natur og en telefon med app som fx "Merling Bird ID"

Gå udenfor og lyt godt efter. Kan I høre nogle fugle eller andre dyr? Brug en app som fx "Merling Bird ID." Den kan hjælpe jer med at artsbestemme fuglene ud fra deres stemmer.

Dyrefacts

40 minutter

Materialer: Papir og tegneredskaber, bøger eller videoer om dyr. Hjemmesiden "99 arter" har glimrende og sjove videoer: <https://www.99arter.dk/>

Udvælg en art, som I vil blive klogere på. Der er garanteret nogle overraskende detaljer omkring selv de mest almindelige eller tilsyneladende kedelige dyr, fx er en bænkebidder

faktisk et landlevende krebsdyr. Gå på biblioteket eller besøg hjemmesiden 99 arter. Lav gerne en plakat med de facts, som I får samlet sammen. Her kan I også tegne dyret.

Afslutning: Takkeplakat

10 minutter

Materialer: Udprintede takkeplakater og skriveredskaber

Nu skal der ro på deltagerne, og I skal have tid til at udfylde det felt på takkeplakaten, der handler om dyr. Alle skal tænke på noget omkring dyr, som de er taknemmelige for. Der er ikke nogle rigtige eller forkerte svar. Deltagerne skal have tid til at tegne eller skrive deres ting på plakaten. I kan hænge plakaterne op eller samle dem sammen, så de er klar igen til næste gang.

Du kan afslutte med at samle deltagerne og sige:

“Vi siger tak for dyrene. I Bibelen er der en fortælling om, at Gud skabte verden. Da Gud havde skabt alle dyrene, så Gud, at det var godt. Det er vi helt enige i.”

I kan til sidst sige i kor: “Kære Gud, tak for dyr.”

Kroppen

Intro

Det femte element i skaberværket, I skal undersøge, er kroppen. Tal med deltagerne om, hvorfor kroppen er vigtig.

Hvad er det bedste ved kroppen?

Hvordan er det, når noget på kroppen er skadet eller har det skidt?

Aktiviteter

Mist en sans

10 minutter

Materialer: Tørklæder og klemmer + diverse rekvisitter afhængig af den valgte aktivitet.

Lav opgaver, hvor spejderne bliver frataget en sans. I kan fx skrive jeres navn eller lege “tegn og gæt” med den ikke-dominerende hånd. I kan også få bind for øjnene og skulle binde et råbåndsknob eller finde igennem en lille forhindringsbane, mens en anden guider. I kan også lave en smageøvelse, hvor deltagerne har en klemme for næsen og skal gætte, hvad de får i munden.

Spejløvelse

10 minutter

Materialer: Spejle

Deltagerne skal se sig i spejlet og tænke på en, der elsker dem højt. Nævn tre ting, de ville sige, de godt kan lide ved dig. I kan også skrive det ned eller tegne det, hvis det er for svært at sige det højt.

Samlet materiale - Skaberværket

Pustelege

10 minutter

Materialer: Balloner og sugerør

Mærk hvordan vi kan trække luft ind i lungerne og puste det ud igen. Hver deltager får en ballon. De voksne må også meget gerne være med: Hvem kan få den største ballon, når man kun må blæse 5 gange i ballonen? Er der sammenhæng mellem størrelsen på din krop og hvor meget luft, der er i ballonen?

I kan også lave nogle øvelser, som er lidt hårde fx 10 sprællemænd. Lav først øvelsen uden nogen benspænd. Tag derefter et sugerør i munden og lav samme øvelse, hvor I kun trækker vejret gennem sugerøret. Er der forskel? Det bliver nok hårdere, og I bliver mere forpustede, når I kun kan trække vejret gennem sugerøret.

Hånd- eller fodaftryk

30 minutter

Materialer: Et stort stykke karton, maling og pensler

Lav et stort fælles stykke kunst med aftryk af jeres hænder og fødder. I kan fx tegne kroppen af en påfugl midt på jeres karton. Herefter skal aftryk af jeres hænder eller fødder forme den store flotte farverige hale i en bue bagved kroppen.

Hvis I hellere vil lave et mindre projekt, kan I tegne eller printe et træ og bruge fingeraftryk til blade eller tegne omridset af en fisk og bruge fingeraftryk som fiskeskel.

Afslutning: Takkeplakat

10 minutter

Materialer: Udprintede takkeplakater og skriveredskaber

Nu skal der ro på deltagerne, og I skal have tid til at udfylde det felt på takkeplakaten, der handler om kroppen. Alle skal tænke på noget omkring kroppen, som de er taknemmelige for. Der er ikke nogle rigtige eller forkerte svar. Deltagerne skal have tid til at tegne eller skrive deres ting på plakaten. I kan hænge plakaterne op eller samle dem sammen, så de er klar igen til næste gang.

Du kan afslutte med at samle deltagerne og sige:

“Vi siger tak for kroppen. I Bibelen er der en fortælling om, at Gud skabte verden. Da Gud ville skabe menneskene, sagde Gud, at de skulle skabes i Guds billede, vi skulle altså ligne Gud. Da menneskene var blevet skabt, så Gud, at det var godt. Det er vi helt enige i.”

I kan til sidst sige i kor: “Kære Gud, tak for vores krop.”

Kommunikation

Intro

Det sjette element i skaberværket, I skal undersøge, er kommunikation, altså det at vi kan tale og skrive sammen og dermed kommunikere med hinanden. Tal med deltagerne om, hvorfor det er vigtigt, at vi kan kommunikere, og om hvordan kommunikationsformerne har ændret sig over tid, men at vi bliver ved med at kommunikere med hinanden.

Hvad er det bedste ved at kommunikere?

Hvordan er det, når vi ikke kommunikerer, eller når det går galt med kommunikationen?

Aktiviteter

Leg: Fortæl det videre

15 minutter

Materialer: Hav forberedt små historier med en passende mængde detaljer til aldersgruppen. Det kan fx være en udgave af "hvad fatter gør," hvor en hest byttes til en ko, som byttes til et får og derefter til en gås, en høne og til sidst en sæk rådne æbler.

Det kan også være en historie, der bygger på hajsangen, hvor babyhaj, morhaj, farhaj osv. angriber en, der er ude og svømme og må ringe efter hjælp og få førstehjælp.

Send fem spejdere uden for døren. Den første kommer ind, og du fortæller en historie. Den næste spejder kommer ind, og den første spejder skal genfortælle historien så præcist, som muligt til nummer to. Herefter skal spejder nummer to fortælle historien til nummer tre osv. Snak om, hvordan det I oplever i øvelsen også nogle gange sker i spejdernes virkelige liv.

Morse

10 minutter

Materialer: Morsematerialer til fx lyd-, flag- eller lyd-morse, morsealfabet (findes i bilaget), evt. morsekode, papir og skriveredskaber.

Send en besked fra det ene hold til det andet. I kan også gøre det sværere ved at sende beskeden hen over en bakketop eller rundt om et hus ved, at der står et hold i midten, der modtager beskeden og sender den videre.

Beskedens længde kan tilpasses aldersgruppen og deres erfaring med morse. Den første gruppe kan få til opgave at finde på beskeden, eller du kan have planlagt en besked på forhånd. I kan generere koder på hjemmesiden www.spejdkoder.dk

SMS-kode

10 minutter

Materialer: Gamle mobiltelefoner med taster eller et billede af en (skal bruges som kodeløser, find den i bilaget), en kode, skriveredskaber og papir

Giv deltagerne en SMS-kode, som de skal løse. SMS-koden består af tal, som angiver den måde, man skriver SMS'er på mobiltelefoner med taster. Hvert bogstav kræver to tal: Det første tal angiver, hvilken knap man skal trykke på. Det andet tal viser, hvor mange gange man skal trykke. Fx er B = 22.

På hjemmesiden www.spejdkoder.dk kan du nemt generere en SMS-kode.

Skriv et brev

20 minutter

Materialer: Papir, skriveredskaber, konvolutter, evt. frimærker

Deltagerne skal skrive og/eller tegne et brev til en, som de savner. Vis gerne deltagerne, hvordan man putter et brev i en konvolut og skriver adresse på. Hvis I har mulighed for at

frankere og sende det, vil det være en god afslutning. Vær opmærksom på, at PostNord ikke uddeler breve længere efter d. 1. januar 2026. DAO overtager den landsdækkende brevomdeling.

Afslutning: Takkeplakat

10 minutter

Materialer: Udprintede takkeplakater og skriveredskaber

Nu skal der ro på deltagerne, og I skal have tid til at udfylde det felt på takkeplakaten, der handler om at kommunikere. Alle skal tænke på noget omkring kommunikation, som de er taknemmelige for. Der er ikke nogle rigtige eller forkerte svar. Deltagerne skal have tid til at tegne eller skrive deres ting på plakaten. I kan hænge plakaterne op og lade dem pynte i lokalerne, nu hvor de er færdige, eller deltagerne kan få dem med hjem.

Du kan afslutte med at samle deltagerne og sige:

“Vi siger tak for, at vi kan tale sammen og kommunikere. I Bibelen er der en fortælling om, at Gud skabte verden. Da Gud havde skabt det hele, begyndte Gud at tale med menneskene, og menneskene begyndte at tale med hinanden. Det er vi ikke stoppet med siden, og vi må altid fortælle Gud, alt det vi går og tænker på.”

I kan til sidst sige i kor: “Kære Gud, tak for, at vi kan tale sammen.”

Bilag

Båltyper

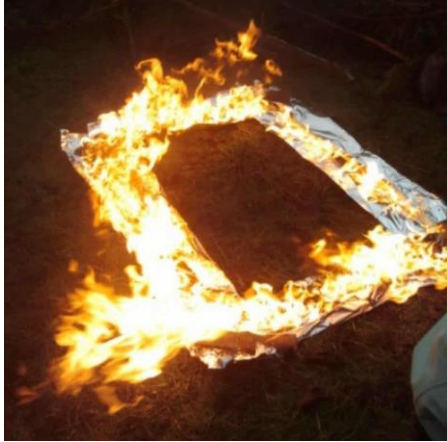
Bål type beskrivelse fra: De Grønne Pigespejders Bål løb -

<https://pigespejder.dk/aktivitet/baaltyper-loeb/>

Bål type	Beskrivelse	Billed
Pyramidebål	Starter bål til andre båltyper. Nemt opbyggeligt.	
Pergodebål	Er et godt lejrål, da det er højt og flot.	
Jægerild	Godt til madlavning, da gryderne kan stå direkte på brændet.	
Stjernebål	Til dem, der ikke gider hugge brænde.	
Berberbål	Da bålet brænder oppefra og ned, går det langsommere og er derved brænde besparende.	

Ildcirkel

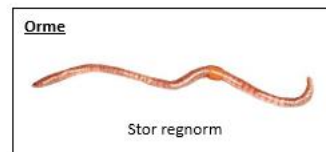
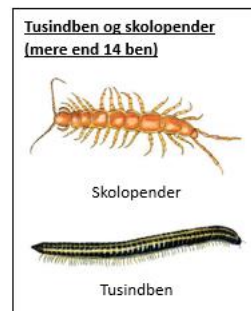
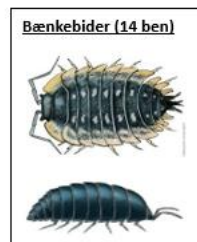
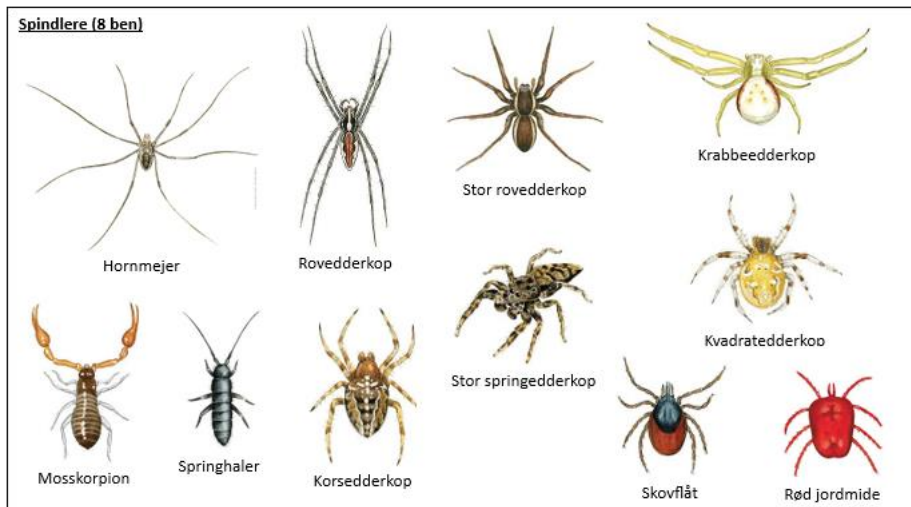
Kan også laves som en firkant eller en linje. Men her er et billede fra da vi lavede aktiviteten.

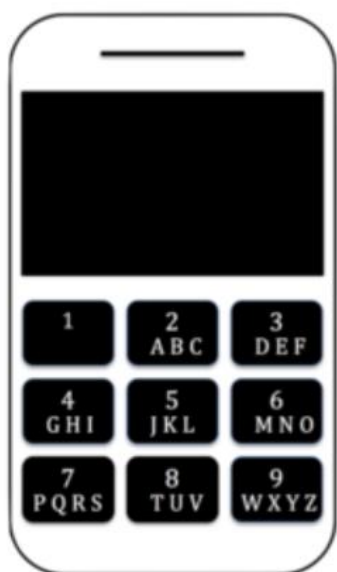

Samlet materiale - Skaberværket

Denne oversigt over spindlere, bløddyr, orme, bænkebidere, samt tusindben og skolopender er lavet selv, men ud fra naturportens plakat, man kan købe hos <https://www.linaa.dk/shop/skoven-plakat-smaadyr-5118p.html>

SMS-afkoder

1	2 ABC	3 DEF
4 GHI	5 JKL	6 MNO
7 PQRS	8 TUV	9 WXYZ

Morse alfabetet

E						T											
I			A			N			M								
S	U	R	W	D	K	G	O										
H	V	F		L	Æ	P	J	B	X	C	Y	Z	Q	Ø	CH		
5	4	3		2			Å	1	6				7		8	9	0